

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri popoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6/I., Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm po K 2. Uradni razglesi, poslano ter notiče isti prostor K 3. Pri večjem naročilu popust.

Teletonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 338, za pol leta K 168, za četrt leta K 84, za mesec K 28. Za inozemstvo mesečno K 45, letno K 540.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I., Učiteljska tiskarna.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Klerikalci bi radi komandirali.

Velika domišljija je najlepša čednost naših klerikalcev. Še vedno se domišljujejo, da bodo komandirali ves svet kakor v srednjem veku. Tudi v Avstriji so še imeli velik vpliv in so takorekoč vladali v imenu habsburške dinastije, ker jim je ta popolnoma zaupala. Ta leta so pa minila. Materijalna vprašanja, vprašanja eksistence je postalo močnejše kakor cerkvena politična organizacija, zato pa gineva vpliv nje dostojanstvenikov v javnem življenju. Ni nobene pomoči zoper ta preobrat.

Kljub temu pa si klerikalci še vedno domišljujejo, da bodo kdaj igrali še prve gosli v politiki. Nedvomno imajo še veliko zaslonbo v kapitalistični pri nevednih ljudeh, toda čutijo pa, da se jim občutno izpodmikajo tla. V strahu, da se ta proces izvrši, ki se bo kljub temu izvršil, bevskaajo in lajajo okolo se-

be kakor ščene in hočejo, da bi takrat, ko sami vodijo politiko proti tej ali oni stranki, proti tej ali oni osebi, ves svet kričal z njimi. To je velika domišljija. Najprej so stranke samostojne, dalje pa tudi nimajo nobenega interesa, da bi pomagali taki stranki kakor je klerikalna, na noge. Socialna demokracija ni delka klerikalizma in ne nobene druge stranke nikdar bila in nikdar ne sme biti. Če klerikalci še tako farbajo svoje čitatelje o kakršnihkoli zvezah s to ali ono meščansko stranko, je to grda laž, ki jo morejo verovati le naivni čitatelji klerikalnega časopisa.

Naša stranka ima svojo politiko in svojo socialistično taktiko in jo tudi lahko vedno utemelji. Ponižala bi se pa, če bi poslušala klerikalne kričače in delala pod vplivom njih smernic.

Znano je da je bosansko rudarstvo ravno v istem času stavkalo kakor naše in da je stavko oblast popolnoma razbila in da je rudarstvo danes v Bosni še v slabšem položaju kakor rudarstvo v Sloveniji.

Ali je bilo potemtakem sploh mogoče pričakovati drugačnega izida obravnave ako družba oziroma rudniško glavarstvo v Ljubljani dolga direktno nalogo za znižanje delavskih plač?

S težko nestrpnostjo čaka danes družbino uradništvo in poduradništvo, katero je svoje zadnje upanje stavilo na kr. namestnika v Ljubljani, da posreduje v Belgradu pri centralni vladi v njegovi zadevi. Še z večjo nestrpnostjo pa rudarji pričakujejo odgovora ministra za rude in šume. dr. Krizmanca na stavljeno interpelacijo, ki vprašuje:

Jeli je minister pripravljen narediti rudniškemu glavarstvu v Ljubljani, da takoj določi druginjske doklade po točki 8. navedene kolektivne pogodbe?

Sodeč po vseh dosedanjih znamenjih bo moral minister dvojno ulogo igrati, ali pa svojo avtoriteto peteptati!

Toliko o tej reči.

K članku »Zopet škandal Trboveljske družbe?« z dne 29. novembra t. l. v št. 271 »Napreja« pa ugotavljamo, da je res, da hoče Trboveljska premogokopna družba izvajati pasivno rezistenco s tem, da sama noče vagonov. Na podlagi obeh obravnav, katere so se vršile z družbo, je razvidno, da družba je pod tem pogojem pristane na zvišanje plač, če ji vlada dovolji prosti izvoz premoga v Italijo ter višje cene za premog.

Družba hoče s podvojeno silo plačilno gibanje uradništva, poduradništva in delavstva v svojo korist izražati, na tistem pa misli delavstvo s svojo trdovratnostjo v teh neznosnih časih in tej draginji pognati v stavko!

V prihodnjem bomo obširno poročali še o tem, da družba že celega pol leta vodi pasivno rezistenco v produkciji s premogom. Resnica je, da je v zalogi nad 5000 (pet tisoč) vozov premoga. Ali kaj je to v zimskem času, ko se po mestih šole, zavodi in gledališča zapirajo zaradi pomanjkanja premoga. Delavstvo v rudnikih mora pa v delovnih dneh počivati doma brez zaslužka!

Organizirano železniško osebje obveščamo, da se v Trbovljah raznaša govornica, da železničarji (!) izvajajo pasivno rezistenco ter da zaradi tega promet in vagoni zaostajajo. Prepričani smo, da se te govornice nalašč raznašajo in da so naročene. (Slišali smo jih najprej od pazniškega osebja.)

Upamo, da bo naš poslaniški klub z vso paznostjo čuval nad vsemi temi dogodki.

Kako bo centralna vlada nastopila zoper škandalozno početje družbe? Ali bo čuvala vladno av-

toriteto? Kdo bo odločeval? Tujezemska družba ali minister za rude in šume? Ali bo delavstvo prisiljeno, misliti na svojo lastno usodo?!

Rešite zadevo ugodno, dokler je čas! Tihla voda breg dere!

Rudar.

Neznosno davčno izsesavanje delavstva in privatnega nameščenca.

Prejeli smo in objavljamo:

Ze pred časom smo poudarjali na tem mestu, da delavci in privatni nameščenci nimamo penzije, nimamo nobenih drugih ugodnosti, temveč da nas čaka na starost srgurna — beraška palica. Ko nam opešajo moči, tedaj moramo na cesto ali pa kvečjemu v sirotišnico. Apelirali smo, naj se upošteva naše stanje pri odmeri davkov, ker ob današnji draginji si ne moremo nabaviti niti obleke, kako naj bi si šele pribirali za starost!

Davčno breme, ki nas izsesava, je neznosno, plačilni nalogi osebno-dohodniškega davka naravnost depresionistični, uničevalni. Če bi šlo na stotake, bi se človek nekako znosno prenašal in počasi tudi plačal, čeravno bi bile tudi te vsote za nas neprimerno visoke. Toda tu se vam odmerja že kar na tisočake, in ne vemo, bi se človek tem blaznim zahtevam smejal ali bi proklinjal — ali bežal iz domovine... Saj ne pomaga nobena pritožba, nobena prošnja, ne rotenje, da mi tega bremena zmagovati ne moremo, da smo še iz stročnih jarkov izmognani, zadolženi po petletnem brezposelnem stradanju. Vse to rotenje ne pomaga nič, vse prošnje zaman. Davčni uradniki majejo z glavno in odgovarjajo hladno: »Ne moremo pomagati,

odredbe in postavke so take, plačajte ali pa pričemo rubiti!« Delodajalci tudi nočejo seveda o tem ničesar slišati — in tako smo se morali vdati in plačevati, kolikor smo mogli in znali davek osebne dohodnine.

Zdaj koncem leta vam pa pridejo zopet z novim davkom, s takojimenuvanom »plačarino«, ki jo je ravno toliko kot osebne dohodnine, in vse to se šteje seveda za lansko leto! Kot nam je znano, je bila »plačarina« odmerjena že spomlani, a penzije ukinjena na pritisk raznih zasebnih organizacij. Zdaj koncem leta vam na pridejo zopet s tem udarcem, češ, ker da bi vplivala oba udarca naenkrat preveč katastrofalno na posameznike.

Kaj sedaj? Plačati ne moremo, ker tisočakov navaden delavec ali nameščenec vendar ne more iztresati iz rokavov, dopovedati mero-dajnim čimciljem tega ne moremo, a težko prihranjene in pristradane svoje obleke si pa tudi ne pustimo sleči!

Zato se obračamo v svoji stiski do socialističnih poslancev, da nastopijo na primernem mestu proti tej brezsrčnosti, da prizanesajo vsaj s »plačarino«!

Več delavcev in privatnih nameščencev.

Kriza v vladi. — Demisijska.

Po poročilih, ki so prihajala zadnje dni iz Belgrada, je bilo poznati, da se vlada bistveno ne rekonstruirala. Največ je šlo za Pribičevo notranje ministrstvo. Radikalni so se bili že vdali, toda premislili so si in zahtevajo sedaj ministrstvo za notranje stvari iznova. Vlada je nato podala v soboto demisijsko, ki jo je kralj sprejel. Kralj je nato zasljal predsednika skupščine dr. Ribarja, pozneje tudi predsednik klubov demokrata Davidoviča, in ministra Pribičevića. V tej situaciji je pač jasno, da igrajo v krizi glavno vlogo osebnosti, ki so v naši politiki karakteristikom vsega političnega življenja.

LDU Belgrad, 4. dec. (ZNU.) Kakor se v obveščenih krogih govori, je g. Pašič izjavil, da je mogoča samo ena koalicijska, kakor je ob-

stajala do sedaj. On se ne protivi temu, da se ta koalicijska razširi, ako bi vstopil v vlado kak klub, ki sodeluje v parlamentu.

LDU Belgrad, 4. dec. (ZNU.) Včeraj popoldne je g. Pašič naznanil osrednjemu odboru radikalne stranke ostavko vlade. Radikalni klub je izdal nastopni komunik: Po sestanku 27. oktobra se zastopniki radikalnega in demokratskega kluba niso sestali do včeraj predpoldne, da nadaljujejo začeta pogajanja, ker je ta čas trajalo posvetovanje v demokratskem klubu. Včeraj dne 2. t. m. je bil drugi sestanek, na katerem je g. Davidovič naznanil še nekatere zahteve svojega kluba, kakor tudi listo kandidatov demokratske stranke za člane novega kabineta, ako bi prišlo do tega, kakor razdelitev ministrskih resortov.

Trboveljski premogokopni družbi se je zahotelo rudarske stavke.

Pred kratkim smo poročali o plačilnem gibanju uradništva in poduradništva. Postopanje Trboveljske premogokopne družbe je že gotovo naši javnosti dobro znano, s kakimi argumenti stopi vedno pred obravnavo, kadar gre za izboljšanja življenjskega položaja njenih uslužbencev. Pri obravnavi omenjenih zahtev so družbeni zastopniki dokazovali, da ima družba pretečno polletje 35 milijonov izgube!! To pa, češ, ker vlada ne dovoli družbi prostega izvoza v Italijo. Od sedanje produkcije da porabi družba za domačo potrebo 15%, država prejema za železniške potrebe od 60 do 70% premoga, katere plačuje po nizki ceni. Preostaja pa družbi samo od 20 do 25% za zasebni promet, kar ji ne zadostuje, da bi produktivne stroške krila, tem manj pa še na kako izboljšanje plač pristala, dokler ji vlada ne dovoli višjih cen za premog, oziroma prostega izvoza. Na izjavo delegatov pri obravnavi, da jim je znano, da imajo tudi delavci svoje zahteve vložene za zvišanje doklad, so družbeni zastopniki odgovorili, da se tudi na delavske zahteve ne bo pristalo. Kakor rečeno, tako tudi storjeno.

Gotovo je še javnosti v spominu disciplinirano mezdno gibanje rudarjev, ki se je končalo 12. januarja t. l. Uspeh stavke je bil, da je ministrstvo za šume in rude v zvezi z ministrstvom za socialno politiko poslalo ministerijsko komisijo, katera je imela nalog, da se prepriča iz računskih knjig, ali je upravičena družbina zahteva po zvišanju cen na premog ali ne. Znano nam je iz po-

ročil komisije, ki je ugotovila razne računste manipulacije, kako zna družba neupravičeno in umetno produktivne stroške za premog povišati oziroma svoj dobiček prikrijevati. Rezultat komisije je bil, da je vlada stavila predlog, naj se cene premoga znižajo; ne pa povišajo, kakor je družba zahtevala in zahteva.

Komisija je dne 19. januarja ugotovila pogodbo, katera je obvezna za družbo in za delavstvo v njenih revirjih. Sredni novembra se je v resnici po daljšem odlašanju odločilo rudniško glavarstvo sklicati obravnavo glede povišanja druginjskih doklad. Kako je obravnava potekla, dokazuje nam v prvi vrsti že interpelacija sodruga dr. M. Koruna z dne 20. 11. t. l. na ministrstvo za šume in rude.

Torej kakor pri obravnavi zahtev uradnikov, tako je družba odklonila in potepala pogodbo z delavci, na katero je bila sama pristala!

Poročilo delegatov rudarske zadrage II. skupine se je šele pozneje poročalo, da ima družba tekoma zadnjega pol leta 32 milijonov izgube, in da ne more pristati na nikako povišanje doklad.

Najbolj zanimivo je pa — kar nas je pripravilo do tega, da poročamo javno delavstvu Trboveljske družbe, da je višji ravnatelj Heinrih obvestil delegate v nekem pismu z ozirom na odredbo ministrstva za rude in šume, da naj družbino vodstvo gleda na to, da bo svojem delavstvu plače izenačilo s plačami rudarstva državnih rudnikov v Bosni i Hercegovini!

po vrsti takih neznatnih okoliščin, kakor je podelitev kraljevske časti, mogla privedi v zakon, me je navdajala s strašno zadrego.

Nenadoma pa mi je prišlo razsvetljenje in pomnil sem simbolično punčko gospodični Bisernici. Začetkom je bilo vse presenečeno, potem pa so pohvalili brez dvoma moj okus in kričali kakor nori: »Bravo!« in »Živela kraljica!«

Uhogo staro dedke pa ni prav vedelo, kaj se mu je zgodilo. Drhtelo je in v zadregi jecljalo: »Toda ne... vendar ne... jaz ne... prosim, jaz ne... jaz ne, prosim...«

Tedaj sem pogledal prvič v svojem življenju gospodično Bisernico in se vprašal, kdo je pravzaprav.

Bil sem navajen videti jo v tej hiši, kakor vidimo star naslanjač, na katerega sedamo že izza detinstva, ne da bi kedaj natančneje opazovali. Nekega dne, ne vemo zakaj, mogoče je zdrknil na stol solnčni žarek, se nenadoma vprašamo: »Kako čuden je pravzaprav stol!« in odkrijemo da je stol izrezljal umetnik in da je mo-

ravn ljubkost, ljubkost, katero si je očitvidno prizadevala skriti. Kako čudno bitje! Kako le je bilo, da je že prej nisem opazil? Njena frizura je bila v resnici smešna z mnogimi majhnimi kodrci, kakor jih nosijo stare device. Vendar pa se je berno pod temi lasmi veliko, mirno čelo, ki sta ga rezali dve brazdi, dve gubi, ki sta govorili o dolgoletni žalosti, in sijali dve veliki, blagi modri očesi, plahi, boječji, skromni, dve lepi otroški očesi, ki sta znali gledati čsuplo, kakor oči čisto mladega, svežega dekletca, ki sta govorili o mladostnih čustvih in o tugi, ki se je mnogokrat zrealila v njih, ne da bi ju mogla skaliti.

Obraz je bil nežen in fin, eden izmed obrazov, ki so kakor ugasli, ne da bi bili goreli, in ki niso zveneli radi utrujenja in velikega vznemirjenja v življenju.

Kako mična usta! Kako lepi zobje! Vendar je imel vsakdo vtis, da se ne upa smejati. Ne da bi pravzaprav vedel čemu, sem jo primerjal z gospo Chantalovo. Gotovo, gospodična Bisernica, je izgledala bolj,

lepše, tisočkrat lepše, finejše, odličnejše in ponosnejše.

To opazovanje me je samega presenetilo. Natočili so šampanjca. Podal sem kraljici svojo čašo z dobro pogojenim poklonom. Videl sem, da bi si bila najraje skrila obraz v prtič; potem pa je le orosila svoje ustne z jasnim vinom, in vsa družba je vzdiknila: »Kraljica pije! Kraljica pije!«. Popolnoma je zardela in pogoltovala. Vse se je smejala; toda videl sem, kako zelo so jo vsi v hiši ljubili.

Komaj je bil obed pri kraju, me je prijel gospod Chantal pod pazduho. Prišla je ura njegove cigare, ura, ki jo je imel za sveto. Ako je bil sam, je šel navadno ven na izprehod, kjer je pokadil svojo cigaro. Ako pa je imel pri kosilu goste, jih je vedel v sobo za biljard, kjer so pušili in igrali. Ta dan je bilo v sobi za biljard radi praznika celo zakurjeno. Moj stari prijatelj je prijel za kej in ga skrbno nadrgnil s kredom. Potem je dejal: »Začni, dečko!«

(Dalje prih.)

LISTEK.

Guy de Maupassant: Bisernica. (Dalje.)

Bil sem popolnoma zmešan. V enem trenutku mi je švignilo tisoč misli, tisoč domnev skozi glavo. Ali so hoteli, da izberem eno izmed Chantalovih gospodičen? Ali je bilo to sredstvo, da izvedo, kateri dajem prednost? Ali je bil to s strani staršev rahel migljaj za poroko? Misel na poroko leži v vsaki hiši, kjer imajo hčere, v zraku, in se skriva v vseh mogočih oblikah in odelih. Navdajala me je strašna bojazen, da se kompromitiram, hkrati pa neodoljiva boječnost napram kerektnim in nečestopisnim gospodičnam. Da bi izbral eno izmed njih na rovaš druge, da bi jo ločil od sestre, se mi je zdelo ravno tako težko, kakor voliti med dvema kapljicama vode. In strah, spustiti se v zadevo, ki bi me zoper mojo voljo, popolnoma lahko

Predsednik radikalnega kluba je poročilo vzel na znanje in ko je včeraj popoldne o tem obvestil poslanski klub, je naznanil nekatere pripombe na nove predloge demokratskega kluba in dal g. Davidoviču na znanje, da se mora vodstvo

nostranje politike prepustiti radikalni stranki, kakor je to klub zahteval od vsega početka. G. Davidovič je te zahteve radikalne stranke naznanil svojemu klubu z izjavo, da se bodo povodom teh zahtev pogajanja mogla nadaljevati.

Seja zakonodajnega odbora.

LDU Beograd, 2. dec. 21. seja zakonodajnega odbora je otvoril predsednik g. Trifunović. Sprejeto so bile uredbe ministrstva za šume in rude v celoti o lovskih kartah in izvrševanju gozdnih čuvavajev v uradniški kategoriji. Te uredbe so sprejete definitivno. Odbor preide na uredbo o zavarovanju delavcev. G. dr. Marković želi, da bi o priliki tega tako važnega zakona čul ekspozice ministra za socialno politiko ali onih, ki so sodelovali pri izdelovanju tega zakona. Minister za socialno politiko dr. Kukovec odgovori na poziv dr. Markoviča: So trije načrti v treh skupinah, ki ima vsaka zase zopet večje število raznih oddelkov, ki so združeni vsi skupaj in predlagani kot en zakonski načrt. Tu je 1. zavarovanje delavcev, 2. zaščita delavcev in 3. inšpekcija dela. Zavarovanje delavcev ni nič novega v naši državi. Obstojalo je tudi prej v raznih krajih. Minister veli, da je sprejel sistem, ki je veljal za največji del našega sedanjega ozemlja, v Vojvodini, Hrvatski in Slavoniji, ker se zdi, da je ta sistem modernejši, kakor sistem v Sloveniji in Dalmaciji. Tu so imeli delavci dve tretjini uprave in svojih rokah, eno tretjino pa delodajalcem, dočim je na Hrvatskem in v Slavoniji veljala pariteta. Minister pravi, da je v sporazumu z zastopniki delavskih zbornic (!) sprejel drugi princip, ker morajo oni, ki plačujejo, t. j. delodajalci, imeti enako pravico pri ravnanju z denarjem za zavarovanje delavcev. Za sedaj misli, da je potrebna ena centralna institucija za vso državo, in to je predvideno v tem zakonu. Druga skupina predloženih zakonov se tiče zaščite delavcev. Tu so uredbe, ki so obstajale dosedaj, koncentrirane v eno uredbo, ker so iste stvari. Ta uredba o zaščiti delavcev se tiče v prvi vrsti delovnega časa. Potrebno je, da se sedaj sprejme deseterdni delovni čas. Samo v tvorniških in rudniških velpodjetjih se obdrži osemurno delo. Druga institucija, ki jo vsebuje ta zakon o zaščiti delavcev, je delavska zbornica. V Srbiji je ta institucija že obstajala in se je raztegnila na vse kraje. Predložena institucija, delavska borza, je organizirana in unificirana, kolikor je mogoče. Tretja materija je obravnavana pod naslovom: inšpekcija dela. Ta inšpekcija ima za sedaj smoter, da brani delavce izkoriščanja. Gre za tem, da regulira delovni čas, regulira delo žensk, otrok in mladine ter nedeljski odmor, ki je običajen v vsej državi. G. Divac smatra, da je treba z zadovoljstvom pozdraviti te zakone o zavarovanju delavcev, kakor jih predlaga minister za socialno politiko. V načelu sprejema ta zakon, dasi se z njim ne more strinjati v vseh poedinostih. Zakon je preveč birokratski. Protivi se pariteti v upravi. Smatra, da je to čisto delavska ustanova in da mora v njej delovati samo delavec. Zagovarja načelo, da se mora v teh ustanovah bolj povdajati samoupravni duh. G. Moskoljevič (zemljoradnik) misli, da bi o tem važnem vprašanju morala sklepati vsa narodna skupščina. O tem bi morali sklepati zastopniki dela, v odboru pa je samo eden. Izjavi v imenu stranke, da bo podpiral zavarovanje delavcev in ščitil njihove interese. G. dr. Šimrak protestira proti postopanju lastnikov proti delavcem, posebno v Bosni. Izrazi željo, da se o tem sklepa v zakonodajnem odboru. Ne strinja se z dr. Markovičem, da bi se zavarovanje za starost, smrt in bolezen zavarovalo. V imenu Jugoslovenskega kluba izjavi, da bo glasoval v načelu za. G. dr. Hohnjec v svojem govoru naglašuje, da se pod krinko beja proti komunistom preganjajo nekommunistične delavske organizacije. Smatra, da mora ta zakon rešiti zakonodajni odbor. Stališče njegove stranke je, da se to zavarovanje razširi na poljedelske delavce-

najemnike. — G. minister za socialno politiko dr. Kukovec je izjavil svoje zadovoljstvo radi pripravljenosti vseh strank, da se sprejme ta zakon. Pristaja na stališču gosp. dr. Markoviča, da je treba nekatere inštitucije, kakor n. pr. invalidsko zavarovanje, izločiti in potem sprejeti z resolucijo, da to stvar reši plenarni zakonodajni skupščine. Kar se tiče izražene želje, da bi ta zakon obsegal tudi poljedelske najemnike, misli, da ta organizacija še ni tako razvita, da bi mogla biti sprejeta v to uredbo. — Pri glasovanju je bila uredba sprejeta. Seja se je zaključila ob 13. — Ob 17. popoldne je bila 22. seja zakonodajnega odbora, na kateri se je takoj po odobritvi zapisnika prejšnje seje vzela v specijalni pretres uredba o zavarovanju delavcev. Ker ima ta zakon 24 poglavij, in vsako poglavje 100 členov, se je uredba pretresala po poglavjih. Ko je prvo poglavje bilo sprejeto po predlogu sekcije, se je pretresalo drugo poglavje, ki je bilo sprejeto z dodatkom g. Drofenika pri členu 6., no kateremu se imajo stalni poljedelski delavci in služabniki na isti način sprejeti v obvezno zavarovanje, kakor drugi delavci. Potem je bilo sprejeto 3., 4., 5. in 6. poglavje. Pri 7. poglavju je g. Divac predlagal, da se v členu 34., ki govori o uravnilih stroških, vsilavi, da mora te stroške prevzeti država. Država, ki to stvar organizira, mora v kakršnikoli obliki pri njej aktivno sodelovati. Na drug način bi to težko mogla storiti s predlogom g. Divaca se ne strinjajo zemljoradniki in g. Moskoljevič. Minister za socialno politiko dr. Kukovec izjavi, da je ta uredba plod dolготrajnih razprav v ministrskih konferencah in brez ozira na to, da so ravno delavske organizacije v vseh državah zastopale stališče, da ne bi bilo preveč podingerenco oblasti, bi se moral ta zakon sprejeti, kakor ga je sprejela sekcija. — Potem so bila sprejeta poglavja 7. do 15. Pri poglavju 16. je g. Divac pri členu 126. o upravnem odboru za delavstvo zavarovanje smatral, da bi v tem odboru morali biti izključno samo delavci. Ako bi se to ne sprejelo, bi moralo biti v odboru na vsak način dve tretjini delavcev in ena tretjina delodajalcev. Kar se tiče nadzorstva, bi tam mogel trpeti pariteta delavcev in delodajalcev, ker je uprava zavarovanja čisto delavska ustanova. — G. Moskoljevič govori k členu 124., ki pravi: »Osreduji urad za zavarovanje delavcev je načeloma javna ustanova. Njegovi samoupravni člani so: glavna skupščina, ravnateljstvo in nadzorovalni odbor.« Poteptakem se zdi, da je to samouprava delavska korporacija, med tem ko po členu 126. ta ustava in samoupravno telo. V njem so zastopani na pol delavci in delodajalci in se zato protivi členu 124. Pridruži se g. Divacu in zahteva, da mora biti razmerje v glavnem odboru drugačno, da imajo delodajalci eno tretjino, delavci pa dve tretjini, dočim mora biti v nadzorstvu pariteta. — Ker bi pariteta pomenila, da bodo delodajalci imeli veliki vpliv v poslovanju, se tudi g. dr. Šimrak strinja s tem, ker se bolj, da bi sicer delodajalci mogli odpustiti delavce iz službe in jih šikanirati na razne načine. Minister dr. Kukovec veli, da ta predlog ni mogoče sprejeti, ker je vsa ta institucija izdelana na podlagi paritete. Misli, da je ravno za delavski razred danes koristno, da se sprejme ta princip, ker bodo potem odpadle vse inkriminacije, da bi se ta institucija porabljala v druge svrhe. — Poročevalec Čubrovic govori za to, da se sistem paritete ne menja. Prvi razlog je ta, da je ta sistem pri nas nov in dokler se v praksi ne bo pokazalo njegovo delovanje, ni razloga, da bi se sprejela druga redakcija. Na drugi strani pa imajo delodajalci po svojih prispevnih pravicah, da so v njej zastopant

— Pri glasovanju je bilo poglavje 10. sprejeto v redakciji sekcije in se torej niso sprejele nobene izpremembe.

Najnovosti.

ZASEBNI NAMEŠČENCI PRI KUMANDRIJU.

LDU Beograd, 3. dec. (ZNU.) Po iniciativi Zveze zasebnih nameščencev Jugoslavije je pod vodstvom socialdemokratskega poslanca dr. Koruna danes posredoval odposlanstvo sestavljeno iz kandidatov organizacij zasebnih nameščencev, bančnih in drugih pisarniških uradnikov, trgovskih pomočnikov itd. pri ministru za finance dr. Kumanudiju in generalnem ravnatelju neposrednih davkov Vojviciu radi izpremembe časnega zakona o proračunskih dvanajstinalh in glede davka na dohodke zasebnih uradnikov. Odposlanstvo organiziranega zasebnega nameščenstva je hkrati obvestilo vse vladne in opozicijske poslanske klube o zahtevah zasebnega nameščenstva ter je dobilo jamstvo, da se dela na to, da se njihovim zahtevam ugoditi.

PO DEMONSTRACIJAH NA DUNAJU.

LDU Dunaj, 2. dec. (DKU.) Kakor poroča „Korrespondenz Wilhelm“, so 74 oseb prijeli neposredno pri plenitvi in jih oddali deželnemu sodišču, 176 oseb so zaradi motenja hišnega mira, tatvine, poškode stvari in zaradi drugih deliktov naznanili kazenskemu sodišču; 16 oseb so kaznovali policijsko.

LDU Dunaj, 2. dec. (DKU.) Kakor poroča „Lokal Korrespondenz“, so lastniki kavarn ob Ringu in onih obratov v notranjem mestu in v drugem okraju, ki so pri izgredu največ trpeli, prisiljeni, da zapro lokale za več tednov, nekateri celo za več mesecev. Davi je bilo odpušeno osebje teh obratov.

AVSTRIJSKI PROLETARIJAT ZA IZPUŠTITEV JUGOSLOVANSKIH KOMUNISTIČNIH POSLANCEV.

LDU Dunaj, 3. dec. (DKU.) Kakor poroča „Arbeiter Zeitung“, se je zvečer v okrognem delavskemu svetu razpravljalo o političnem položaju. Soglasno se je sprejel predlog, da naj okrogni delavski svet podpira zahtevo, katere je deputacija demonstrantov v četrtek predložila vladi in da naj zahteva takojšnje njih udejstviti. Nato se je soglasno sprejel predlog, ki zahteva izpušitev bivših jugoslovenskih komunističnih poslancev.

NEZAPOSLEENOST V LONDONU NARAŠČA.

LDU London, 3. dec. (DKU.) Število brezposelnih je zadnji teden naraslo na 1,832.400.

LAKOTA V RUSIJI.

LDU Moskva, 3. dec. (Brezžično.) V tatarski republiki vlada strahovita lakota. Poročila javljajo, da je umrlo tam že 4000 odraslih in 948 otrok od lakote. Položaj je vsak dan hujši. Izmirajo kar cele družine.

Dnevne vesti.

Črta javna seja ljubljanskega občinskega sveta se bo vršila v torek, dne 6. t. m. ob 5. uri popoldne. Med drugimi je na dnevnem redu več zanimivih samostalnih predlogov.

Za načelnika ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva je bil soglasno izvoljen mag. uradnik g. Janko Hojan, ki je tudi poslovodja Jugoslovenske gasilske zveze ter gasilske župe „Ljubljana“.

Dodatno k sobotni notici o požaru v skladiščih „Balkan-a“ se nam poroča: V petek ponoči okoli 3. ure je izbruhnil v skladiščih „Balkana“ na Dunajski cesti in sicer v prostorih, ki jih ima v najemu trdnika Dular & Fabiani, požar, ki je napravil precejšnjo škodo, dasiravno ga je nočni čuvaj „Balkana“ takoj zapazil ter je lastna požarna bramba javnih skladišč nemudoma stopila v akcijo. Ko je dospela na lice mesta še mestna požarna bram-

ba in več okoliških bramb, se je posrečilo, ogenj lokalizirati in ukrotiti. Takoj po izbruhu požara je bil na mestu tudi oddelek policijske straže pod poveljstvom častnika in oddelek vojaške straže, ki je deloma prevzel stražno službo, deloma pa pomagal pri gasilnih delih. Skoda je znatna, vendar je krita z zavarovalnino. Vzrok požara še ni pojasnjen.

Nenavaden dan v Beogradu. Beograjski listi z nekakim začudenim zadovoljstvom ugotavljajo, da je bil 29. november redek dan za Beograščane. Tega dne se ni izvršila nobena tatvina, se ni dogodil noben umor, noben samomor, noben slučaj, da bi bil kak fiaker ali avtomobil povozil kakega človeka. Celo g. Pašić ni s svojim avtomobilom povozil nobenega novega otroka...

Razpisana je služba veterinarskega referenta v Murški Soboti. Natančnejša določila so razvidna iz razpisa v »Uradnem Listu«.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem sodrugom in sodružicam cementne tovarne v Zidanem mostu, ki so ob moji dolgi bolezni nabrali in mi podeli znesek 514 kron. — Ivan Korošec.

Direkcija državnih železnic v Zagrebu razpisuje za 15. decembra t. l. ponovno licitacijo za gradnjo inšpektorata državnih železnic v Ljubljani. Podrobnosti o tej licitaciji so objavljene v »Službenih Novinah«.

Izprememba poštinih uradov Marija Snežna in Apače. S 15. decembrom 1921 se izločijo občine Drobčinci, Podgorje, Konjšiće in Žigerce iz okoliša poštne urada Marija Snežna in se priključijo s 16. decembrom t. l. okolišu poštne urada Apače. — Hkrati se razširi selska dostava pri poštnem uradu Apače na kraje Žigerce, Mithsdorf, Drobčinci, Aulik, Podgorje in Konjšiće. Dostavljalo se bo v teh krajih vsak torek, četrtek in soboto.

Tedenski zdravstveni izkaz. V Ljubljani je umrlo v tednu od 20. do 26. novembra 22 oseb in v zavodih 13. rodu pa se jih je 23 in 3 mrtvorojenci. Izmed nalezljivih bolezni so v tem tednu nastopale davica (2 slučaja), škerlatinka (1), griža (1) in ošpice (2).

Vestnik Svobode.

Zagorje. Proslava Cankarjevoga spomina se bo vršila v Zagorju v sredo 7. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani g. Rih. Michelčiča. Predava g. Anton Podbevšek. V nedeljo 11. t. m. ob 4. uri popoldne pa priredi dramatični odsek »Svobode« Cankarjevo dramo »Kralj na Betajnovi«.

Splošna delavska izobraževalna zveza »Svoboda«, podružnica v Trzinu ponovi na praznik dne 8. decembra ob 8. uri zvečer v dvorani Konsumnega društva za Slovenijo (Delavski dom) dramatično predstavo »Kontrolor spalnih vozov«. Burka v tretih dejanjih. Francoski spisal Aleks. Bisen. Poslaveni Fr. Čovekar. Cene običajne. Predprodaja vstopnic v trgovini Konsumnega društva za Slovenijo. — Odbor »Svobode«, Trzin.

Zadružništvo.

Danes, v ponedeljek se prične ob 7. uri zvečer v Zadružnem domu predavanje o zadružništvu in o slovenski književnosti. Referirata ss. Uratnik in Cerkvenik. Vsi člani naših združij imajo k tem, kakor k vsem predavanjem zadružnega tečaja pristop. — Zveza gospodarskih združij.

Udruženje jugoslovenskih oblikujočih umetnikov. Dne 23. novembra se je vršil v hotelu »Union« v Ljubljani ustanovni občni zbor strokovnega udruženja jugoslovenskih oblikujočih umetnikov. V novi odbor so izvoljeni: Predsednik Rihard Jakopič, slikar; tajnik Saša Santel, slikar; blagajnik Gojmir Anton Kos, slikar; odborniki: Josip Costaperraria, arhitekt, Lojze Dolinar, kipar, Fran Tratnik, slikar in Ivan Vavpotič, slikar; namestnika: Maksim Gaspari, slikar in Ivan Zajec, kipar. Razumtega je občni zbor izvolil tudi pet delegatov in njihove namestnike za zagrebški kongres, kateri se bo vršil od 8.—11. decembra t. l.

Sestanek Slov. zdravniškega društva v Ljubljani se bo vršil v petek, dne 9. t. m. ob pol 5. uri popoldne na dermatološkem oddelku bolsice v Ljubljani. Razgovor radi pogodbe z zavarovalnicami. Zadeva je zelo važna tudi kolege na deželi. — Odbor

Československa Obec porada ve sredu dne 7. pros. 1921, v sokol. dvorane Narod. domu „Mikulažski, večirek“. Vstup na legitimacijo členske, sokolske a vseh narod. kultur. spolku. Vstupne libovolne. Začetek o 20. hod. Darcy se prijemajo na den zabavy od 14. hod. dale v sokol. dvorane, k.

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišečega »Elsafluida« pri hiši. Dobro služi za drgnenje lrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojnate steklenice ali 1 specijalno steklenico skupno z zamotom in poštniro za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 252, Hrvaško. be

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku z. z. o. z.

Vabilo

na občni zbor, ki se bo vršil v nedelje, dne 11. decembra 1921 ob 9. uri popoldne v dvorani konsumnega društva rudarjev v Hrastniku.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
  2. Poročilo načelstva.
  3. Poročilo računov za l. 1920/21.
  4. Poročilo nadzorstva in podlletev edveze načelstva.
  5. Razdelitev prebitkov.
  6. Volitev 1 člana v načelstvo.
  7. Volitev 3 članov v nadzorstvo.
  8. Predlogi in slučajnosti.
- Vstop imajo samo člani, ki vršo svoje dolžnosti napram društvu.
- Za načelstvo: Karol Malovrh. — Za nadzorstvo: Rejnik Franjo.

Ženitna ponudba.

Fant, star 29 let, bivajoč v Ameriki, se želi seznaniti s slovenskim dekletom v starosti 18 do 27 let v svrhu ženitve. Ponudbe s sliko, ki se na zahtevo vrne, naj se pošljejo na:

FRANC DOLENC, Slaty Fork, Comp. 16, Box 2, W. Va., Severna Amerika.

Krompir

za krmilo se razprodaja tudi v malih količinah po K 8.70 na Vrtači št. 5.

Stavbna družba d. d.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUŽA S OBESEJO ZAVETO.

TISKOVINE ZA SOLE, ZUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA ZA SMER IN VESELICE

LETNE ZAKLUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNEŽE, BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA, LITOGRAFIJA.

Kapital: 20.000.000 kron. Slovenska eskomptna banka Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Podružnice: Novomesto in Rakek. Ljubljana Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.

Izdajatelj: Ivan Milnar. Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani. Odgovorni urednik: Maks Zagar.